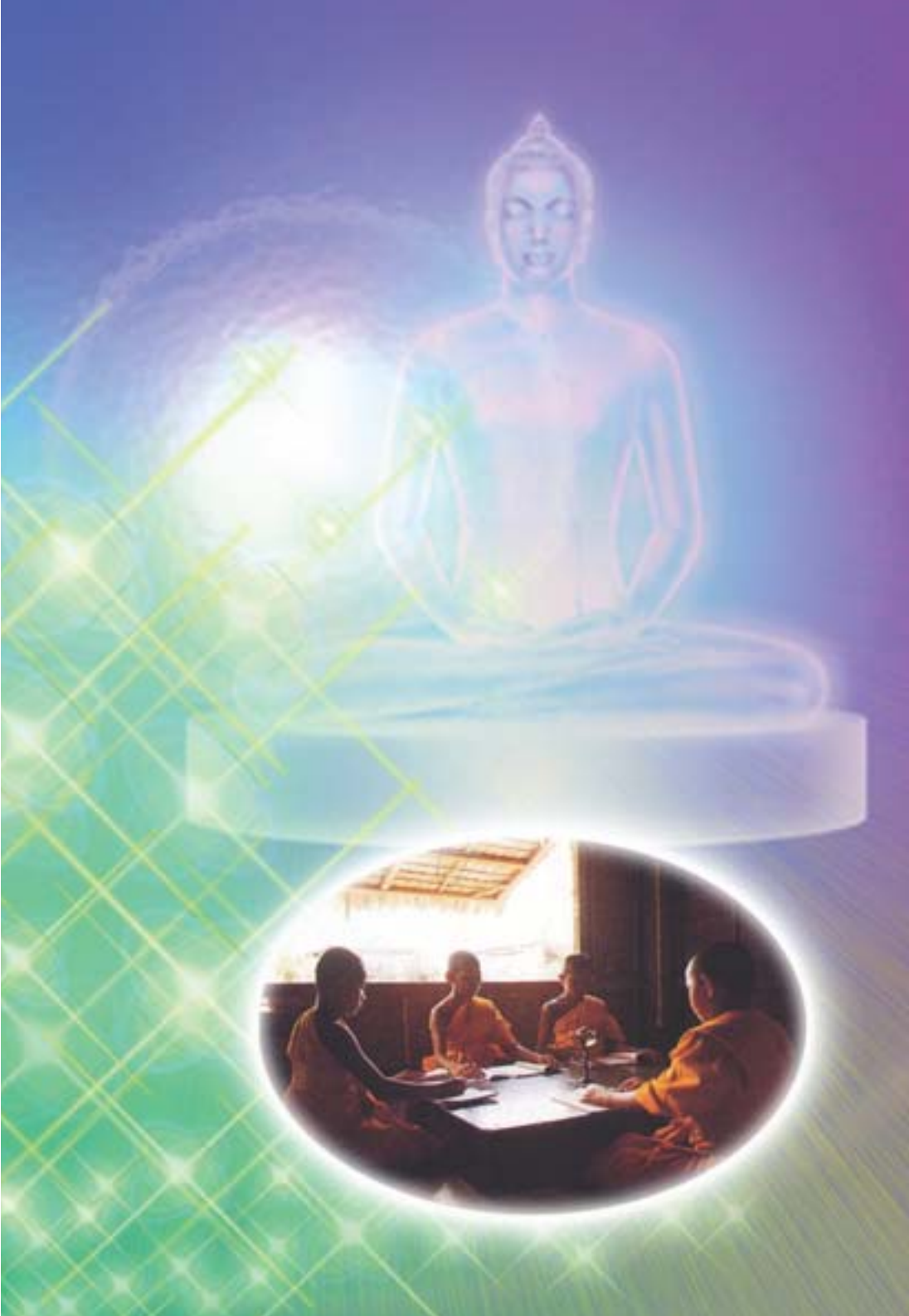

๑๒

สัง ส ม ปั ญ ญา บ า ร มี

บรรดาความอímทั้งหลาย
ความอímด้วยปัญญาประเสริฐที่สุด
เพราะผู้อímด้วยปัญญานั้น
ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย
ตัณหาย่อมไม่สามารถกระทำบุคคลผู้อímด้วยปัญญา
ให้อยู่ในอำนาจได้

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๓

ผู้ใดปรารถนาจะไปสู่อายตณนิพพาน ต้องเป็นผู้ที่มีบุญมหาศาล รักในการสั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ อยู่ที่ไหนก็สามารถหาโอกาสสร้างบุญบารมี และคิดเสมอว่า จะใช้วันเวลาทุกอนูวินาทีให้มีคุณค่าสูงสุด ด้วยรู้ว่าชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เปรียบเสมือนผู้กำลังเดินทางไกลในถิ่นทุรกันดารที่เต็มไปด้วยเพลิงกิเลส คือ รากะ โทสะ โมหะ ซึ่งเผาผลาญจิตใจให้ร้อนรนอยู่เป็นประจำ จึงจำเป็นที่จะต้องมีเสบียง คือ บุญติดตัวไป เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน กามชาดก ว่า

“ปณณาย ติตตฺตํ เสฏฺฐํ น โส กามะหิ ตปฺปติ

ปณณาย ติตตํ ปุริสํ ตณฺหา น กुरुเต วสํ

“บรรดาความอึดทั้งหลาย ความอึดด้วยปัญญา ประเสริฐที่สุด เพราะผู้อึดด้วยปัญญานั้น ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย ตณหาย่อมไม่สามารถกระทำบุคคลผู้อึดด้วยปัญญาให้อยู่ในอำนาจได้”

เมื่อเราเกิดมาได้อัตภาพเป็นมนุษย์ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูได้รับการศึกษาจากที่ไม่รู้เรื่องอะไร ก็ได้ความรู้เพิ่มมากขึ้นที่เราต้องลงทุน เสียทรัพย์สินเงินทองมากมาย เพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ให้จบปริญญาหรือจบดอกเตอร์นั้น ก็หวังว่า จะ

สังสมปัญญาบารมี

๒๘๔

ได้ปัญญา ได้ความรู้มาเป็นอุปกรณ์ในการทำมาหากิน ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โบราณท่านได้กล่าวไว้ว่า มีปัญญาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน เพราะปัญญาเป็นรัตนะของนรชนทั้งหลาย เราจึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใส่ตัวให้ได้มากที่สุด

โดยเฉพาะความรู้ประเภทที่จะนำไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากอาสวกิเลส นั้น เป็นสิ่งที่ทุกท่านควรศึกษา จะได้นำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง และบังเกิดผลคือปฏิเวธ ความรู้ในพระไตรปิฎก เป็นมหาสมุทรแห่งปัญญา เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว พระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ทรงจำคำสอนเหล่านั้น และมีการถ่ายทอดสืบๆ กันมา เป็นเวลายาวนานถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว

ความรู้ในพระไตรปิฎกนั้น ยิ่งศึกษา ยิ่งแตกฉาน ทำให้เราเข้าใจและรู้หนทางไปสู่อายตณนิพพานเพิ่มมากขึ้น เสมือนได้นั่งอยู่เบื้องพระพักตร์ของพระบรมศาสดา กาย วาจา ใจ ของเราจะบริสุทธิ์เกลี้ยงเกลามาตามพระองค์ไปด้วย เพราะฉะนั้นทุกท่านควรหาโอกาสมาศึกษาพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นสุดยอดของคัมภีร์ใดๆ ในโลก ที่จะชี้ทางสวรรค์นิพพาน ให้กับผู้ได้ศึกษาได้พบความสว่างไสวในชีวิต อย่างน้อยถือว่าเป็นการเพิ่มปัญญาบารมีให้กับตนเอง

สังฆมปัญญาบาธม

๒๘๕

*พระพุทธวณะได้จัดไว้เป็นหมวดเป็นหมู่ มีอยู่ทั้งหมด ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ เพื่อสะดวกในการศึกษาและนำไปปฏิบัติของอนุชนรุ่นหลัง พระอรกถาจารย์ได้จัดหมวดหมู่ไว้เป็น ๓ หมวดใหญ่ๆ รวมเรียกว่า พระไตรปิฎก หมายถึงพระคัมภีร์ ๓ อย่าง ที่เก็บรักษาเป็นคลังแห่งความรู้อันบริสุทธิ์ของพระบรมศาสดา ประกอบด้วยพระวินัยปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ พระสุตตันตปิฎก ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์ และพระอภิธรรมปิฎก ๔๒,๐๐๐ พระธรรมชั้นร์

ในบรรดาพระธรรมชั้นร์ ๘๔,๐๐๐ นั้น พระสูตรที่มีอนุสนธิเดียว คือมีการเชื่อมความในเรื่องเดียวกัน จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ ในพระสูตรที่มีเนื้อหาสาระมาก นับพระธรรมชั้นร์ด้วยการเชื่อมเนื้อความในแต่ละคาถา หากเป็นเรื่องที่มีการถามปัญหา คำถามปัญหาข้อหนึ่ง จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ คำวิลัชนาข้อหนึ่ง จัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์

ส่วนในพระอภิธรรม การจำแนกติกะทุกะแต่ละประเภท และการจำแนกวาระจิต แต่ละวาระจิตจัดเป็นหนึ่งพระธรรมชั้นร์ ในพระวินัย มีวัตถุ มีมาติกา มีบทภาษณีย มีอันตราบัติ มีอาบัติ

สังสมปัญญาบารมี

๒๘๖

มือนาบัตติ มีกำหนดติกะ ส่วนหนึ่งๆ รวมเป็นพระธรรมชั้นธัมม
หนึ่งๆ ฟังดูแล้วอาจเข้าใจยากสักนิด แต่ถ้าหากทุกท่านได้
ทดลองอ่านดู จะเข้าใจว่า ท่านผู้รู้ได้รวบรวมเรียบเรียงคำสอน
ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีความเข้าใจง่ายและลึกซึ้งไปตาม
ลำดับ ยิ่งอ่านก็ยิ่งรู้ เหมือนเดินเข้าไปสู่มหาสมุทรแห่งปัญญา

พระพุทธวจนะ คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มี
รสเดียวกัน คือวิมุตติรส เป็นรสแห่งความหลุดพ้น มีประโยชน์
สูงสุดจากการศึกษา คือการหลุดพ้นจากอวิชชาและถ้าพูดถึง
ความต่างกัน มี ๒ ประเภท คือ แบ่งเป็นพระธรรมและพระวินัย
ถ้าแบ่งเป็น ๓ คือ พระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม หาก
แบ่งเป็น ๕ หมายถึง พระพุทธพจน์มี ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย
มัชฌมิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกายและขุททกนิกาย

ทีฆนิกาย คือ นิกายที่เป็นพระสูตรยาว มีเนื้อหาสาระมาก
มีอยู่ด้วยกัน ๓๔ สูตร เช่น พรหมชาลสูตร สามัญญผลสูตร
ส่วนมัชฌมิกายมี ๑๕๒ สูตร เป็นพระสูตรที่มีเนื้อหาสาระ
ขนาดกลางๆ สังยุตตนิกายมี ๗,๗๖๒ สูตร อังคุตตรนิกายมี
๙,๕๕๗ สูตร เนื้อหาไม่ค่อยยาก ใช้เวลาอ่านเพียงไม่นานก็จบแล้ว
ส่วนนิกายสุดท้าย คือ ขุททกนิกายมี ๑๕ ประเภท ซึ่งมีเนื้อความ
สั้นๆ ย่อยๆ อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที ล้วนเป็นสิ่งที่น่าศึกษาทั้งนั้น

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๓

ถ้าแบ่งออกเป็นนวัคคัตถศาสตร์ หมายถึง คำสอนของ
พระบรมศาสดา ประกอบด้วยองค์ ๙ มีตั้งแต่ สุตตะ เคยยะ
เวຍยากรณะ คาถา อุทาน อิติวุตตกะ ชาดก อัပ္ပทธรรม และ
เวทลลະ

สุตตะ ได้แก่ อุภโตวิภังค์ นิทเทส ชันธกะ ปริวาร รวม
ไปถึงพระสูตรต่างๆ เช่น มงคลสูตร รตนสูตร ซึ่งพระสงฆ์ท่าน
นิยมใช้เป็นบทสวดมนต์ท่องบ่นกันเป็นกิจวัตรจนคล่องปากขึ้นใจ

เคยยะ คือ พระสูตรที่ประกอบไปด้วยคาถาล้วนๆ

เวຍยากรณะ คือ พระอภิธรรมปิฎกทั้งหมด อีกทั้ง
พระสูตรที่ไม่มีคาถา และพระพุทธรวณะที่ไม่ได้จัดเข้าในองค์ ๘

คาถา คือ ธรรมบทที่เป็นหลักสูตรใช้ในการศึกษาเล่า
เรียนของพระภิกษุสามเณร เถรคาถา เถรีคาถา และคาถาล้วนๆ
ในสุตตนิบาต

อุทาน คือ พระสูตร ๘๒ สูตร ที่พระลัมมालัมพุทเจ้า
ทรงเปล่งด้วยโสมนัสญาณ เช่นทรงเปล่งอุทานในสมัยตรัสรู้
ธรรมใหม่ๆ ว่า “เมื่อใดแลธรรมทั้งหลาย ปรากฏแก่พราหมณ์
ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้น
ย่อมสิ้นไป เพราะมารู้ธรรมพร้อมทั้งเหตุ”

สังสมปัญญาบารมี

๒๘๘

อิติวุตตะกะ หมายถึง พระสูตร ๑๑๐ สูตร ที่เป็นไปโดย
นัยเป็นต้นว่า ข้อนี้สมจริงดังคำที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้ว
ท่านเรียกว่า อิติวุตตะกะ เป็นการยกพระดำรัสของพระบรมศาสดา
มากล่าวอ้าง ว่าพระองค์ได้เคยตรัสเรื่องนั้นไว้แล้ว

ชาตก เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติการสร้างบารมีในอดีต
ของพระบรมศาสดาของเรา มีอยู่ด้วยกัน ๕๕๐ เรื่อง เช่น พระ-
เวสสันดรชาตก ภูริทัตตชาตก อปัณณกชาตก ซึ่งหลายๆ ท่าน
คงเคยได้ศึกษามามากแล้ว

อัพภูตธรรม หมายถึง พระสูตรที่ประกอบด้วยอัศจรรย์-
อัพภูตธรรมทั้งหมด เป็นลักษณะกล่าวถึงธรรมที่น่าอัศจรรย์ ที่
ไม่เคยมีมาก่อน

สำหรับพระสูตรที่มีผู้ถาม แล้วได้ความรู้ได้ความยินดี
ทุกๆ สูตร เช่น จุฬเวทลลสูตร มหาเวทลลสูตร ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นเรื่องของการถามตอบ เรียกว่า เวทลละ

กว่าจะจัดรวบรวมเรียบเรียงเป็นหมวดเป็นหมู่ได้อย่างนี้
พระอรหันตชินาสพ ๕๐๐ รูป ผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก
ข้าชองในปฏิสัมภิทา ท่านได้เป็นผู้รวบรวมเรียบเรียงคำสอนนี้
ไว้อีกทีหนึ่ง ท่านต้องประชุมกันเพื่อทำสังคายนา ใช้เวลานานถึง
๗ เดือน จึงสำเร็จ นับเป็นบุญลาภของพวกเรา ที่ได้ศึกษา

สังฆมปัญญาบารมี

๒๘๕

ความรู้อันบริสุทธิ์นี้

เพราะฉะนั้น จึงอยากแนะนำให้ทุกท่านได้หันมาศึกษาพระไตรปิฎก ให้ปลุกฉันทะ ใครในการศึกษาเหมือนพระราहुลที่ท่านปรารภจะได้ความรู้จากพระอาจารย์ทุกๆ วัน ซึ่งอาจเริ่มอ่านจากพระสูตร มีเนื้อหาสาระที่เข้าใจง่าย จากนั้นค่อยขยับมาอ่านพระวินัยและพระอภิธรรม ซึ่งอาจเข้าใจยากสักนิด แต่ไม่เหลือวิสัยของพวกเรา สงสัยอะไรก็ไปสอบถามจากผู้รู้ที่ท่านศึกษามาก่อนก็ได้ เมื่อรู้แล้วจะได้ทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตร ถ่ายทอดความรู้ให้กับอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป และถ้าให้ดี ต้องลงมือปฏิบัติควบคู่ไปด้วย จะได้ตรงตามธรรมะที่เราอ่านได้ง่ายขึ้น ปริยัติ ปฏิบัติต้องให้ควบคู่กันไป ใจของเราจะได้บริสุทธิ์เกลี้ยงเกลามาตามที่ได้ศึกษามา เมื่อนั้นเราจะเป็นผู้สมบูรณ์ทั้งศีล สมาธิและปัญญากันทุกคน

